

Cyngor Cymuned Llanystumdwy

Rhaglen waith y Cyngor – nos Iau, 3ydd o Ebrill 2025 yn brydlon am 7:00 y.h. yn Ffestri Pencaenewydd, a drwy Zoom.

1. Ymddiheuriadau.

2. Cyflwyno a chadarnhau cofnodion cyfarfod y Cyngor gynhaliwyd ar 6ed o Fawrth 2025.

3. Llofnodi cadarnhâd taliadau BACS Mawrth 2025.

4. Datgan buddiant personol

5. **Grŵp Cleifion Hwb Iechyd Eifionydd** – cais i'r Cyngor Cymuned bwyso ar Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i ganfod safle ar gyfer meddygfa newydd ym Mhorthmadog. Mynegwyd pryder fod y broses yn cymryd cyhyd gan fod angen datrysiad cyn 2030. Eglurwyd hefyd fod cwynion gan rai am yr oedi cyn ateb y ffôn, a bod hynny oherwydd prinder staff ar hyn o bryd ac oedi o fewn y Bwrdd Iechyd o ran penodi. Mae'r Hwb hefyd yn y broses o gyflwyno system electronig i archebu prescripsiwn fydd i fod yn lleihau'r angen i ffonio'r feddygfa.

6. **Polisi Gosod Lleol Cymraeg 2025** – gwybodaeth gan Gydlynnydd Perthyn yn Llŷn yn dweud ei bod wedi derbyn gwybodaeth gan Gomisiynydd y Gymraeg ar ran Cynghorau Cymuned a Thref yng Ngwynedd. Mae'r ohebiaeth yn cyflwyno cyngor cyfreithiol newydd sydd yn nodi fod gan Gyngor Gwynedd a'r cymdeithasu tai hawl cyfreithiol i osod y Gymraeg yn faen prawf mewn Polisi Gosod Lleol. Byddai hyn drwy gytundeb rhwng y Cynghorau Lleol a'r asiantaethau tai, yn rhoi ystyriaeth briodol i ffyniant y Gymraeg wrth wneud penderfyniadau ar osod tai cymdeithasol.

7. **Ail gyfarfod Cynghorau Cymuned Llŷn 19.03.2025**

Cafwyd sgwrs gan Llyr ap Rhisiart yn cyflwyno gwaith mae Antur Aelhaearn yn ei wneud. Roedd hyn yn sail i'r drafodaeth, sef adnabod beth oedd barn unigolion yn y cyfarfod oedd ganddynt yn gyffredin a'r math o brosiectau gellid ystyried a chydweithio.

Dyma rai o'r syniadau:

- Tai ar gyfer pobl ifanc a lleol.
- Newid cynllun Gwynedd i helpu pobl lleol.
- Holi ar bethau cyffredin i'r cynghorau e.e. holi'r Llywodraeth am osod tai.
- Defnyddio arian treth i adeiladu tai i bobl leol tebyg i Ymddiriedolaeth Tref Nefyn.
- Datblygu swyddi safonol.
- Gwasanaeth warden cŵn ar draws yr ardal.
- Trafnidiaeth gyhoeddus gan ehangu O Ddrws i Ddrws.
- Prosiect yn ymwneud a sbwriel - codi ymwybyddiaeth, casglu ac ati.
- Prosiect yn ymwneud a hen fynwentydd a rhai newydd.
- Sefydlu gwasanaeth cefnogaeth i bobl -e.e. rhai sydd wedi colli anwyliaid, grwpiau henoed a bwyd, harddu pentrefi, siopau cymunedol.
- Canfod arferion da fel sydd gan Antur Aelhaearn a datblygu prosiectau cyffelyb mewn cymunedau'r ardal.
- Creu cyfrif ar y cyd i gyflogi swyddogion gwneud ceisiadau grant, gweinyddu, ac ati.

- Cynorthwyo i dyfu mentrau presennol i gryfhau ac ehangu e.e. Menter y Plu.
- Cael mwy o lais cynghorau cymuned gyda cheisiadau cynllunio a materion gyda phwysigrwydd cadw a chryfhau'r iaith Gymraeg.

Yn dilyn holi beth oedd yr aelodau oedd yn bresennol yn y cyfarfod yn dymuno ei weld fel cam nesaf, cytunwyd i gysylltu yn ôl hefo'r cynghorau a gofynwyd am iddynt enwebu dau berson i'w cynrychioli i gael trafodaeth ar sut i gydweithio o hyn ymlaen.

Gofynwyd i bob cyngor drafod sut strwythur yr hoffent ei gefnogi i wireddu'r prosiectau uchod erbyn diwedd Ebrill 2025.

Y cynnig yw bod cynghorau cymuned a thref sydd wedi ei cynnwys, yn dewis llwybr (i) neu (ii).

- Ymgorffori fel Cymdeithas gydeithredol gyfreithiol** gyda chadeirydd, trysorydd ac ysgrifennydd gyda 2 gynrychiolydd o bob cyngor cymuned ar y bwrdd (os yn haws, gall cynghorau ddewis unigolyn o'u hardal os nad oes diddoerdeb gan gynhorwyr i ymwneud â'r fenter.
- Cyfarfod fel cynrychiolwyr y cynghorau** i drafod materion sydd wedi ei nodi heb ymgorffori fel cymdeithas gyfreithiol bob chwarter er mwyn lobio ac i gydweithio ar brosiectau perthnasol.

Materion gan Cyngor Gwynedd

8. Cyngor Gwynedd yn cynnal adolygiad cymunedol o dan adrannau 25 a 31 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.

Mae hyn yn golygu ystyried newidiadau posib i ffiniau rhai cymunedau penodol o fewn Gwynedd a wardiau pob cymuned. Mae'r adroddiad yn cynnwys cynigion drafft y Cyngor ar gyfer gwneud newidiadau, ynghyd â manylion yr adolygiad. Cynhelir cyfnod ymgynghori cyhoeddus ar y cynigion drafft rhwng **28.03.25** a **23.05.25**, derbyniwyd y manylion gan Huw Elfed Roberts, Swyddog Gwasanaethau Etholiadol.

9. Ceisiadau cynllunio sydd angen penderfyniad:-

a) Rhif Cais: C25/0195/41/DT Tŷ Croes, Llangybi, Pwllheli,

Dymchwel haulfan 'conservatory' unllawr gwydrog a chodi estyniad deulawr yn ei le, gyda 'balcony juliette', amnewid ffenestri presennol am rhai newydd, gosod drysau plygu 'bifold' newydd yn lle ffenestr gegin bresennol.

b) C25/0204/41/LL: Tir Ger Maes Llwyd, Llanystumdwy.

Cynnig i godi 5 tŷ fforddiadwy, gan gynnwys gwaith i ffurfio ffordd fynediad fewnol, gwaith tirweddu caled a meddal a darpariaethau draenio cysylltiedig ar dir ger Maes Llwyd, Llanystumdwy.

c) C24/1081/41/DT: Cae Coch Ffordd Rhoslan, Rhoslan,

Dymchwel adeilad allanol presennol a chodi porthdy pren fel llety atodol.

10. Sedd wag yn Ward Llanarmon.

Materion yn y gymuned.

11. Llanystumdwy

- a) **Pont Rhydycroesau** – derbyniwyd ymateb gan yr Adran Priffyrdd yn dweud fod y garreg sydd yn rhydd ar y pont yn fater i'r adran briffyrdd, a chaiff sylw yn fuan. Mae'r difrod i'r wal sydd wedi disgyn i'r briffordd yn wal terfyn preifat, gyda'r difrod o ganlyniad i coeden wnaeth syrthio. Cyfrifoldeb y tirfeiddiannwr yw hwn, ond bydd yr adran yn sicrhau fod y cerrig yn y ffordd yn amlwg i yrrwyr. Derbyniwyd gwybodaeth pellach yn dweud fod Arolygwr Ffyrdd wedi ailymweld a'r safle ac wedi ailosod arwyddion yno fel mesur dros dro, a bydd yn gwneud trefniadau i clirio'r cerrig maes o law.
- b) **Amgueddfa Lloyd George** – derbyniwyd gwybodaeth gan Megan Corcoran, Swyddog Datblygu Amgueddfeydd, yn dweud fod gwaith moderneiddio'r amgueddfa a'r arddangosfeydd wedi cael ei gynnal yn ystod y gaeaf. Byddent yn cynnal agoriad swyddogol mis Mehefin, ond yn agor i'r cyhoedd fel arfer ar 14.04.2025. **Maent yn cynnig mynediad am ddim i drigolion Llanystumdwy ac i sefydliadau yn y pentref i gael cip olwg cyn agor ar ddydd Gwener 11.04.2025 rhwng 12:00 a 2:00.**
- c) **'Stand' llefrith** – ychydig dyddiau yn dilyn y cyfarfod diwethaf fe dynnwyd y 'stand' carreg i lawr i wneud mynedfa newydd i'r cae. Mae'r Clerc wedi cysylltu hefo Cyngor Gwynedd.

12. **Rhoslan/Ynys**

13. **Chwilog**

14. **Pencaenewydd/Sardis**

Tregarn, Pencaenewydd – cwynion fod golwg o amgylch rhif 1, ac yn y lon o flaen y tai. Y Clerc wedi derbyn ymateb gan gwmni Adra yn cadarnhau ei bod yn delio hefo'r cwynion, ac yn anfon Warden Cymunedol yno ar frys.

15. **Llangybi**

16. **Materion Ariannol**

Adroddiad Ariannol gan y Clerc a'r Swyddog Ariannol Cyfrifol.

Bydd y Clerc yn anfon ebost at y cynghorwyr i gyd cyn y cyfarfod, drwy gynnwys dogfen 'excel' o'r sefyllfa ariannol hyd at 31.03.2025. Mae hyn yn cadw golwg manwl ar y gwariant sydd eisioes wedi ei wneud.

17. **Adroddiad Blynyddol** -gwaith y flwyddyn 2023 – 2024 – angen ei awdurdodi.

18. **Prisiau llwybrau/cae chwarae** – mae hysbyseb wedi cael ei roi yn Y Ffynnon, y wefan a'r hysbysfyrddau hefo dyddiad cau 30.04.2024.

19. **Llochesi bws** – angen cysylltu efo cwmnïau glanhau i gael prisiau.

20. **Diffriblwyr Pencaenewydd, Llangybi a Sardis** – Clerc wedi cysylltu hefo Mr Ifor Davies, i weld pa fath o 'badiu' sydd ei angen ar ddiffribliwr Pencaenewydd, er mwyn trefnu i'w archebu.

21. **Hysbysfyrddau angen staen arnynt** – diweddariad.

22. **Taliadau** BACS angen cael ei gwneud yn dilyn y cyfarfod:

Enw/Rheswm	Rheswm	Pris £	TAW	Cyfanswm Taliad £	Taliad BACS £
------------	--------	-----------	-----	----------------------	------------------

Cyngor Gwynedd	Gwagio bin baw cwn Chwilog 01.04.2024- 31.03.2025	<u>209.56</u>	<u>41.90</u>	<u>251.47</u>	<u>251.47</u>
-------------------	---	---------------	--------------	---------------	---------------

23. Cyflog mis Mawrth 2025 y Clerc i’w rannu rhwng y Clerc a Chyllid a Thollau EM.

Enw/Rheswm	Swm £	Cyfanswm Taliad net £	Taliad BACS:- £
Cyflog sylfaenol y Clerc, Mawrth 2025 35 awr y mis x £17.79 = £622.65	622.65 Llai treth- £124.60 = <u>£498.05</u>	<u>498.05</u>	<u>498.05</u>
Cyllid a Thollau EM Treth ar enillion y Clerc Mawrth 2025 £623.00 x 20% = £124.60	<u>£124.60</u>	<u>124.60</u>	<u>124.60</u>
Costau swyddfa Clerc Mawrth 2025	<u>26.00</u>	<u>26.00</u>	<u>26.00</u>

Materion hwyr

Bydd angen penderfynu os mai ar y nos Iau **01.05.2025** fydd y cyfarfod nesaf, a’r cyfarfod blynyddol yn Neuadd Llanystumdwy a drwy Zoom.